

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ БОШ ПРОКУРАТУРАСИ
ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ МУДОФАА ВАЗИРЛИГИ
ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ИЧКИ ИШЛАР ВАЗИРЛИГИ
ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ МИЛЛИЙ ХАВФСИЗЛИК
ХИЗМАТИНИНГ
ҚАРОРИ

135 Реабилитация этилган ҳарбий хизматчиларнинг хизматга оид, пенсия олиш, уй-жойдан фойдаланиш ва бошқа шахсий ҳамда мулкӣ ҳуқуқларини тиклаш ва уларга етказилган мулкӣ зиённи қоплаш, маънавий зиён оқибатларини бартараф этиш тартиби тўғрисидаги низомни тасдиқлаш ҳақида

*Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги томонидан 2014 йил
11 мартда рўйхатдан ўтказилди, рўйхат рақами 2569*

Ўзбекистон Республикасининг Жиноят-процессуал кодекси (Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгашининг Ахборотномаси, 1995 й., 2-сон) ва Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2013 йил 15 июлдаги ПҚ–2003-сонли «Қонунларнинг ҳаволаки нормаларини амалга оширишга қаратилган норматив-ҳуқуқӣ ва бошқа ҳужжатларни ишлаб чиқиш режаларини тасдиқлаш тўғрисида»ги қарорига (Ўзбекистон Республикаси қонун ҳужжатлари тўплами, 2013 й., 29-сон, 373-модда) мувофиқ Ўзбекистон Республикаси Бош прокуратураси, Мудофаа вазирлиги, Ички ишлар вазирлиги ва Миллий хавфсизлик хизмати **қарор қилади:**

1. Реабилитация этилган ҳарбий хизматчиларнинг хизматга оид, пенсия

Ўзбекистон Республикаси қонун ҳужжатлари тўплами, 2014 й.

олиш, уй-жойдан фойдаланиш ва бошқа шахсий ҳамда мулкый ҳуқуқларини тиклаш ва уларга етказилган мулкый зиённи қоплаш, маънавий зиён оқибатларини бартараф этиш тартиби тўғрисидаги низом иловага мувофиқ тасдиқлансин.

2. Мазкур қарор расмий эълон қилинган кундан эътиборан қучга киради.

Бош прокурор

Р. ҚОДИРОВ

Тошкент ш.,
2014 йил 4 март,
4-қ/қ-сон

Мудофаа вазири

К. БЕРДИЕВ

Тошкент ш.,
2014 йил 4 март,
5-сон

Ички ишлар вазири

А. АХМЕДБАЕВ

Тошкент ш.,
2014 йил 4 март,
5-сон

**Миллий хавфсизлик
хизмати раиси**

Р. ИНОЯТОВ

Тошкент ш.,
2014 йил 4 март,
21-сон

Ўзбекистон Республикаси
Бош прокуратураси, Мудофаа вазирлиги,
Ички ишлар вазирлиги ва Миллий хавфсиз-
лик хизматининг 2014 йил 4 мартдаги
4-қ/қ, 5, 5, 21-сонли қарорига
ИЛОВА

**Реабилитация этилган ҳарбий хизматчиларнинг хизматга оид, пенсия олиш, уй-жойдан фойдаланиш ва бошқа шахсий ҳамда мулкӣ ҳуқуқларини тиклаш ва уларга етказилган мулкӣ зиённи қоплаш, маънавий зиён оқибатларини бартараф этиш тартиби тўғрисидаги
НИЗОМ**

Мазкур Низом Ўзбекистон Республикасининг Жиноят-процессуал кодексига (Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгашининг Ахборотномаси, 1995 й., 2-сон) ва Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2013 йил 15 июлдаги ПҚ–2003-сонли «Қонунларнинг ҳаволаки нормаларини амалга оширишга қаратилган норматив-ҳуқуқий ва бошқа ҳужжатларни ишлаб чиқиш режаларини тасдиқлаш тўғрисида»ги қарорига (Ўзбекистон Республикаси қонун ҳужжатлари тўплами, 2013 й., 29-сон, 373-модда) мувофиқ, реабилитация этилган ҳарбий хизматчиларнинг хизматга оид, пенсия олиш, уй-жойдан фойдаланиш ва бошқа шахсий ҳамда мулкӣ ҳуқуқларини тиклаш ва уларга етказилган мулкӣ зиённи қоплаш, маънавий зиён оқибатларини бартараф этиш тартибини белгилайди.

I боб. Умумий қоидалар

1. Мазкур Низом Ўзбекистон Республикасининг реабилитация этилган ҳарбий хизматчиларига нисбатан татбиқ этилади.

2. Ушбу Низомда қуйидаги асосий тушунчалардан фойдаланилади:

реабилитация — қонунга ҳилоф ёки асоссиз равишда жиноий таъқиб қилинган ҳарбий хизматчининг маҳрум этилган ёки чекланган ҳуқуқ ва эркинликларини тиклаш ҳамда етказилган зарарни қоплаш;

реабилитация этилган ҳарбий хизматчи — қонунга ҳилоф равишда ҳукм қилинган, ушлаб турилган, эҳтиёт чораси сифатида қамоқда сақланган, ишда айбланувчи тариқасида иштирок этишга жалб қилинганлиги туфайли вазифасидан четлаштирилган ёхуд тиббий муассасага жойлаштирилганлиги натижасида унга етказилган мулкӣ зарарнинг ундирилишини ҳамда маънавий зиён оқибатлари бартараф этилишини талаб қилиш ҳуқуқига эга бўлган ҳамда ҳуқуқ ва эркинликлари тикланган ҳарбий хизматчи;

мулкӣ зиён — ҳарбий хизматчига қарши содир этилган қонунга ҳилоф ҳаракат (ҳаракатсизлик) оқибатида етказилган моддий зарар;

маънавий зарар — ҳарбий хизматчига қарши содир этилган қонунга ҳилоф ҳаракат (ҳаракатсизлик) оқибатида у бошидан кечирган (ўтказган)

маънавий ва жисмоний (камситиш, жисмоний оғрик, зарар кўриш, ноқулайлик ва бошқа) азоб;

бошқа шахсий ҳамда мулкий ҳуқуқлар — ҳарбий хизматчининг ҳарбий ва бошқа унвонлари, давлат мукофотлари ва бошқа ҳуқуқлари.

3. Реабилитация этилган ҳарбий хизматчи хизматга оид, пенсия олиш, уй-жойдан фойдаланиш ва бошқа шахсий ҳамда мулкий ҳуқуқларини тиклашни ҳамда ўзига етказилган мулкий зиённи қоплаш ва маънавий зарар оқибатларини бартараф этишни талаб қилиш ҳуқуқига эга.

II боб. Реабилитация асослари ва оқибатлари

1-§. Асосий қоидалар

4. Оқлов ҳукми, шунингдек Ўзбекистон Республикаси Жиноят-процессуал кодексининг 83-моддасида назарда тутилган ҳолатлар ҳарбий хизматчини реабилитация этишга асос бўлади.

5. Реабилитация этилган ҳарбий хизматчининг хизматга оид, пенсия олиш, уй-жойдан фойдаланиш ва бошқа шахсий ҳамда мулкий ҳуқуқлари тикланиши, унга етказилган мулкий зиён қопланиши ва маънавий зарар оқибатлари бартараф этилиши лозим.

6. Реабилитация этилган ҳарбий хизматчи вафот этган тақдирда, унинг меросхўрлари ва боқувчисини йўқотганлик пенсияси билан таъминланиши лозим бўлганлар жумласига кирувчи оила аъзолари ҳарбий хизматчининг ҳуқуқларини тиклаб беришни сўраб тегишли органга ёки судга мурожаат қилиш ҳуқуқига эга.

7. Ваколатли орган мурожаатни кўриб чиқиш жараёнида тегишли ташкилотлардан мурожаат юзасидан зарур ҳужжатларни талаб қилиб олиш ҳуқуқига эга.

8. Реабилитация этилган ҳарбий хизматчининг хизматга оид, пенсия олиш, уй-жойдан фойдаланиш ва бошқа шахсий ҳамда мулкий ҳуқуқларини тиклаш ҳамда ўзига етказилган мулкий зиённи қоплаш ва маънавий зарар оқибатларини бартараф этиш бўйича мурожаати, шунингдек унинг меросхўрлари ва боқувчисини йўқотганлик пенсияси билан таъминланиши лозим бўлганлар жумласига кирувчи оила аъзоларининг ҳарбий хизматчининг ҳуқуқларини тиклаб бериш бўйича мурожаатлари ваколатли органлар томонидан қонун ҳужжатларида белгиланган муддатларда кўриб чиқирилиши шарт.

2-§. Ҳарбий хизматчининг хизматга оид ҳуқуқларини тиклаш

9. Реабилитация этилган ҳарбий хизматчи илгари хизмат қилган жойига (лавозимига) тикланиши лозим.

Ҳарбий қисм ёки муассасанинг тугатилганлиги ёхуд қонунда назарда

тутилган бошқа асослар уни олдинги хизмат қилган жойига (лавозимига) тиклаш имкониятини бермаган тақдирда, ҳарбий хизматчи аввалгисига тенг бошқа хизмат жойига (лавозимига) тикланиши лозим.

10. Ҳарбий таълим муассасасидан четлаштирилган ҳарбий хизматчи илтимосига кўра ўқишга тикланиши шарт.

11. Ваколатли органнинг реабилитация этиш бўйича қарори кучга киргандан сўнг, ҳарбий хизматчи олдинги хизмат қилган жойига (лавозимига) ёхуд шунга тенг бошқа хизмат жойига (лавозимига) тиклаш ваколатига эга бўлган органга ёки судга мурожаат қилади.

12. Реабилитация этилган ҳарбий хизматчининг қонунга хилоф равишда эҳтиёт чораси тариқасида қамокда сақланган, жазо ўтаган, лавозимидан четлаштирилганлиги туфайли хизмат қилмай юрган ва тиббий муассасада сақланган вақти умумий хизмат ва ихтисослик бўйича хизмат даврига охирги лавозимига мутаносиб равишда ҳисоблаб қўшилади.

13. Реабилитация этилган ҳарбий хизматчининг мурожаатига ҳамда ваколатли органнинг ҳарбий хизматчини реабилитация этиш тўғрисидаги кучга кирган қарорига асосан, тегишли орган томонидан ҳарбий хизматчини олдинги хизмат жойига (лавозимига) ёхуд шунга тенг бошқа хизмат жойига (лавозимига) тиклаш ҳақида буйруқ чиқарилади. Мазкур буйруқда ҳарбий хизматчини ҳарбий хизматдан бўшатиш (лавозимдан четлаштириш) ҳақидаги буйруқнинг бекор қилинганлиги ҳам кўрсатилади.

3-§. Ҳарбий хизматчининг пенсия олиш ҳуқуқини тиклаш

14. Реабилитация этилган ҳарбий хизматчининг, башарти у қонун ҳужжатларида белгиланган тартибда пенсия олиш ҳуқуқига эга бўлса, пенсия олиш ҳуқуқи тикланиши шарт.

15. Ваколатли органнинг реабилитация этиш бўйича қарори кучга киргандан сўнг, ҳарбий хизматчи пенсия олиш ҳуқуқини тиклаш юзасидан тегишли ваколатли органга ёки судга мурожаат қилади.

16. Реабилитация этилган ҳарбий хизматчининг пенсия олиш ҳуқуқини тиклаш тегишли ваколатли органнинг ҳарбий хизматчига қонун ҳужжатларига мувофиқ пенсия тайинлаш тўғрисидаги буйруғи билан расмийлаштирилади.

4-§. Ҳарбий хизматчининг уй-жойдан фойдаланиш ҳуқуқини тиклаш

17. Қонун ҳужжатларига хилоф равишда ҳукм этилганлиги ёки тиббий йўсиндаги мажбурлов чоралари қўлланилганлиги туфайли уй-жойдан фойдаланиш ҳуқуқидан маҳрум бўлган реабилитация этилган ҳарбий хизматчига илгари у эгаллаб турган уй-жой қайтариб берилади, башарти уни қайтариб беришнинг имкони бўлмаса, ўша аҳоли пунктининг ўзида аввалгисига тенг қулайликларга эга бўлган уй-жой берилади.

18. Ваколатли органнинг реабилитация этиш бўйича қарори кучга киргандан сўнг, ҳарбий хизматчи уй-жойдан фойдаланиш ҳуқуқини тиклаш юзасидан олдинги хизмат қилган жойига ёки судга мурожаат қилиши мумкин.

19. Реабилитация этилган ҳарбий хизматчининг уй-жойдан фойдаланиш ҳуқуқини тиклаш тегишли ваколатли органнинг ҳарбий хизматчини қонун ҳужжатларига мувофиқ уй-жой билан таъминлаш тўғрисидаги қарори билан расмийлаштирилади.

5-§. Ҳарбий хизматчининг бошқа шахсий ҳамда мулкӣ ҳуқуқларини тиклаш

20. Реабилитация этилган ҳарбий хизматчининг ҳарбий ва бошқа унвонлари тикланади ҳамда давлат мукофотлари қайтарилади.

21. Ваколатли органнинг реабилитация этиш бўйича қарори кучга киргандан сўнг, ҳарбий хизматчи ҳарбий ва бошқа унвонлари тикланиши, давлат мукофотлари қайтарилиши юзасидан судга мурожаат қилиши мумкин.

Қонунга хилоф равишда қабул қилинган ҳукмга асосан ҳарбий унвонидан маҳрум қилинган ҳарбий хизматчини реабилитация қилиш ёки ноқонуний қарорни бекор қилиш ҳақида суднинг қарори кучга киргандан кейин ҳарбий хизматчининг ҳарбий унвонидан маҳрум қилинган кундаги унвони тикланади.

22. Суднинг реабилитация қилинган ҳарбий хизматчини аввалги ҳарбий унвонига тиклаш учун асос бўлувчи қарорига асосан, тегишли орган томонидан ҳарбий хизматчини аввалги ҳарбий унвонига тиклаш учун зарур ҳужжатлар расмийлаштирилади ҳамда тегишли вазирлик ёки идорага юборилади.

Бунда ҳарбий хизматчини аввалги ҳарбий унвонига тиклаш мазкур ҳарбий унвонни бериш тартибига мувофиқ амалга оширилади.

23. Реабилитация этилган ҳарбий хизматчининг давлат мукофотларига нисбатан ҳуқуқлари суд қарори асосида тегишли органларнинг илтимосномасига биноан Ўзбекистон Республикасининг «Давлат мукофотлари тўғрисида»ги Қонунида (Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Ахборотномаси, 1995 й., 12-сон, 266-модда) белгиланган тартибда тикланиши мумкин.

24. Ваколатли органнинг реабилитация этилган ҳарбий хизматчининг ҳарбий ва бошқа унвонларига ҳамда давлат мукофотларига нисбатан ҳуқуқларини тиклаш тўғрисидаги ҳужжатида ҳарбий хизматчини ҳарбий ва бошқа унвонлардан ҳамда давлат мукофотидан маҳрум қилиш ҳақидаги ҳужжатнинг бекор қилинганлиги ҳам кўрсатилади.

25. Ҳарбий ва бошқа унвони ҳамда давлат мукофотларига нисбатан ҳуқуқлари тикланган ҳарбий хизматчи қонун ҳужжатларида ушбу унвон ва давлат мукофотлари учун белгиланган ҳуқуқ ва имтиёزلардан фойдаланади.

**6-§. Ҳарбий хизматчига етказилган мулккий зиённи
қоплаш ва маънавий зарар оқибатларини
бартараф этиш**

26. Реабилитация этилган ҳарбий хизматчига етказилган мулккий зиён қопланади ва маънавий зарар оқибатлари бартараф этилади.

27. Ҳарбий хизматчига етказилган қуйидаги мулккий зиёнлар тегишли вазирлик ёки идоралар томонидан тўла ҳажмда қопланиши зарур:

а) реабилитация этилган ҳарбий хизматчи ўзига нисбатан содир этилган қонунга хилоф ҳаракатлар натижасида махрум бўлган пул таъминоти ва ҳарбий хизмат билан боғлиқ бошқа даромадлар;

б) пенсия ва нафақалар, башарти уларни тўлаш тўхтатиб қўйилган бўлса;

в) пуллар, пул жамғармалари ва уларга тўланадиган фоизлар, давлат заёми облигациялари ва уларга чиққан ютуқлар, акциялар ва бошқа қимматли қоғозлар, шунингдек суднинг ҳукми, ажримига (қарорига) асосан мусодара қилинган ёхуд давлат фойдасига ўтказилган ашёлар ёхуд бошқа мол-мулкнинг қиймати;

г) суриштирув, дастлабки тергов органлари ёки суд томонидан олинган ва йўқотилган мол-мулк қиймати;

д) суд ҳукмини ижро қилиш чоғида ундирилган жарималар ва суд чиқимлари;

е) юридик ёрдам кўрсатилиши учун ҳарбий хизматчи томонидан адвокатлар бюросига, ҳайъатига ёки фирмасига тўланган пул, шунингдек унга нисбатан содир этилган қонунга хилоф ҳаракатлар натижасида қилинган бошқа харажатлар.

28. Реабилитация этилган ҳарбий хизматчи вафот этган тақдирда, мазкур Низомнинг 27-банди «а», «в», «г», «д» ва «е» кичик бандларида назарда тутилган зиённи ундириш ҳуқуқига унинг меросхўрлари, «б» кичик бандида назарда тутилган зиённи ундириш ҳуқуқига эса, боқувчисини йўқотганлик пенсияси билан таъминланиши лозим бўлганлар жумласига кирувчи оила аъзолари эга бўладилар.

29. Ўзбекистон Республикаси Жиноят-процессуал кодексининг 83-моддасида назарда тутилган асосларга кўра чиқарилган оқлов ҳукмида ёки ишни тугатиш ҳақидаги ажримда (қарорда) суд, ишни тугатиш тўғрисидаги қарорда эса терговчи, прокурор реабилитация этилган ҳарбий хизматчининг ўзига етказилган мулккий зиённи ундириб олиш ҳуқуқини эътироф этишлари лозим. Ҳукм, ажрим ёки қарорнинг нусхаси реабилитация этилган ҳарбий хизматчига топширилади ёки почта орқали юборилади. Айни вақтда унга ҳукм, ажрим ёки қарор устидан шикоят қилиш тартиби, шунингдек мулккий зиённи қоплаш ва бошқа ҳуқуқларини тиклаб олиш тартиби тушунтирилади.

30. Реабилитация этиш тўғрисида қарор чиқарган суд, прокурор ёки терговчи реабилитация этилган ҳарбий хизматчидан ариза тушган кундан бошлаб бир ойдан кечиктирмасдан мулккий зиён миқдорини аниқлай-

ди, зарурат туғилганда бунинг учун тегишли вазирлик ва молия органларидан ҳисоб-китоб талаб қилиб олади. Иш кассация ёки назорат тартибида кўриш чоғида суд томонидан тугатилган бўлса, зиён миқдорини ҳукм чиқарган суд мазкур Низом ва бошқа қонун ҳужжатлари талаблари асосида аниқлайди.

31. Мулкӣ зиённинг миқдори ҳисоблаб чиқарилганидан кейин бу зиённи қоплаш учун пул тўловларини амалга ошириш тўғрисида суд ажрим, терговчи ёки прокурор қарор чиқаради.

Ажрим ёки қарорнинг нусхаси гербли муҳр билан тасдиқланиб, тўловни амалга ошириши лозим бўлган органларга тақдим этиш учун реабилитация этилган ҳарбий хизматчига, у вафот этган бўлса, ушбу Низомнинг 28-бандида кўрсатилган шахсларга берилади ёки юборилади.

32. Ўзбекистон Республикаси Фуқаролик кодексининг (Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Ахборотномаси, 1996 й., 11-12-сон, 1-модда) 1021-моддасига мувофиқ, зарар ҳарбий хизматчига уни қонунга хилоф тарзда ҳукм қилиш, қонунга хилоф тарзда жиноий жавобгарликка тортиш, эҳтиёт чораси сифатида қамокқа олишни ёки муносиб хулқ-атворда бўлиш ҳақида тилхат олишни қонунга хилоф тарзда қўлланиш, қонунга хилоф тарзда маъмурий жазо қўлланиш ва қонунга хилоф тарзда ушлаб туриш натижасида етказилган бўлса, маънавий зарар уни етказувчининг айбидан қатъи назар, қопланиши лозим.

33. Маънавий зарар пул билан қопланади. Маънавий зарарни қоплаш миқдори реабилитация этилган ҳарбий хизматчига етказилган жисмоний ва маънавий азобларнинг хусусиятига қараб суд томонидан аниқланади.

Жисмоний ва маънавий азобларнинг хусусияти маънавий зарар етказилган ҳақиқий ҳолатлар ва жабрланувчининг шахсий хусусиятлари ҳисобга олинган ҳолда суд томонидан баҳоланади.

34. Маънавий зарар тўланиши лозим бўлган мулкӣ зарардан қатъи назар, қопланади.

35. Реабилитация этилган ҳарбий хизматчи ушлаб турилганлиги, қамалганлиги, лавозимидан четлаштирилганлиги, тиббий муассасага жойлаштирилганлиги ёки ҳукм қилинганлиги тўғрисидаги маълумотлар ваколатли орган томонидан чиқарилган буйруқ орқали эълон қилинган, радио, телевидение ёки бошқа оммавий ахборот воситалари орқали тарқатилган бўлса, реабилитация этилган ҳарбий хизматчининг, у вафот этган бўлса, қариндошларининг, суд, прокурор, терговчининг талабига кўра тегишли ваколатли орган ҳамда оммавий ахборот воситалари унинг реабилитация этилганлиги тўғрисида бир ой ичида хабар беришлари шарт.

III боб. Яқуний қоидалар

36. Мазкур Низом талабларини бузганликда айбдор шахслар қонун ҳужжатларида белгиланган тартибда жавобгар бўлади.

37. Мазкур Низом Ўзбекистон Республикаси Олий суди, Фавқулодда

135-136-моддалар

— 102 —

11 (615)-сон

вазиятлар вазирлиги, Молия вазирлиги, Алоқа, ахборотлаштириш ва телекоммуникация технологиялари давлат қўмитаси билан келишилган.

Олий суд раиси

Б. МУСТАФАЕВ

2014 йил 3 март

Фавқулодда вазиятлар вазири

Т. ХУДАЙБЕРГЕНОВ

2014 йил 3 март

Молия вазири

Р. АЗИМОВ

2014 йил 3 март

*Алоқа, ахборотлаштириш
ва телекоммуникация технологиялари
давлат қўмитаси раиси*

Х. МИРЗАХИДОВ

2014 йил 3 март